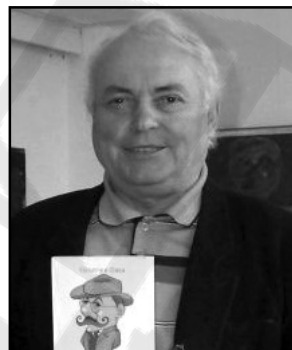

OCTAVIAN ONEA

Efectul Scăeni asupra bibliotecilor publice din România

În contextul publicării listelor cărților interzise și al colectării acestora, a fost naționalizată, în 1945, Fabrica de hârtie de la Scăeni*. Ca soluție finală a culturii române scrise, în orice caz a unei părți copleșitoare a ei. Și ca o ironie amară a Istoriei, pentru că aici, la Scăeni, fusese Falansterul Fourierist al lui Teodor Diamant, închizându-se în mod sinistru cercul, de la teoria utopică și ademenitoare, la practica concretă și cutremurătoare. Astfel, prin naționalizarea Fabricii de hârtie de la Scăeni, făptuită cu trei ani înainte de naționalizarea generală de la 11 iunie 1948, cărților epurate li s-a dat o destinație precisă. Și li s-a oprit orice destin.

Operația a avut oarecum un caracter secret, căci nu s-a publicat nicăieri un document care să ateste, nici naționalizarea fabricii și nici destinația către care urmau a fi îndreptate toate acele tipărituri adunate la Prefecturi. Dacă ar fi să credem în tăcerea documentelor, și astăzi Prefecturile ar avea colecții cu mult mai numeroase cantitativ decât Biblioteca Congresului American! Dar anevoie găsești, printre bibliorafurile cu documente, câteva cărți, după specialitatea oamenilor din birouri, în nici un caz cărțile adunate în anii '50. Eu-unul pot depune mărturie că, nouă ani cât am fost consilier pentru cultură, culte și învățământ la Prefectura județului Prahova, n-am întâlnit nici măcar un singur exemplar, o filă sau vreo copertă, din cărțile sinistrate atunci.

Din când în când apare câte un document, cum este stenograma ședinței de la 16 noiembrie 1944, a Consiliului de Miniștri, în care Gh. Fotino, Ministrul Cooperăției, să spună că rușii au ridicat "toată secția de

Istoric, dramaturg, pictor. A absolvit Facultatea de Istorie, Universitatea București în 1967. A înființat Fundația Hasdeu din Câmpina (1991) și publicațiile "Câmpina liberă" (Decembrie 1989), "Verva. Revistă social-culturală, istorică și literară" (Februarie 1990) și "Poarta Sărutului. Revistă lunară de literatură și artă" (Octombrie 2008).

---

*Pe parcursul acestui text, folosesc termenul de "fenomen Scăieni" pentru procesul de distrugere a cărților conform listelor de publicații interzise așa cum a fost distrusă și fabrica de hârtie folosită pentru un timp la distrugerea acestor cărți.

foraje de la Astra Română" din Ploiești, iar Generalul C. Sănătescu, Președintele Consiliului, să fie îngrijorat "că rușii intenționează să demonteze fabrica Malaxa" din București¹. Doar în Monografia orașului Boldești-Scăeni, scrisă de un localnic, fost profesor de istorie și de română, om de cultură, Cristian Petru Bălan, găsim, la capitolul XV - Industria din orașul Boldești-Scăeni, în paginile despre Întreprinderea de mucava Boldești-Scăeni – Cahiro S.A., informația scurtă și rarissimă: "În 1945 fabrica [inaugurată la 24 august 1889] a fost naționalizată de comuniști."²

Despre Reforma din 1953, Alexandru Graur a scris că a fost una dintre "primele sarcini" ale noii noastre Academii, "creată în 1948". După discuții publice, "s'a elaborat o Hotărâre a Consiliului de Miniștri, care a fost semnată la 16 septembrie 1953, cu sarcină pentru Academie de a publica Micul dicționar ortografic până la 1 octombrie 1953, urmând ca noile norme să intre în vigoare de la 1 aprilie 1954."³ Urmările imediate s-au simțit chiar atunci. Primele care le-au simțit au fost cărțile. În sensul că tot ce era tipărit în ortografia cea veche, burgheză, trebuia urgisit și aruncat (excluzându-se, totuși, cărțile de la Editura Cartea Rusă și cele ale autorilor comuniști, dar nici acestea toate, doar cele editate după 1947). Fără liste și fără broșuri. Cu toptanul.

Șirul de intervenții propagandisto-ideologice, dublat de acte legislative și normative și de măsuri administrative, au avut consecințele scontate – imediate și pe termen lung – ale căror efecte le expun mai departe. Pentru a le depista, am vizitat mai multe Biblioteci județene, municipale, comunale și școlare, cercetând primele registre de inventar și încercând să văd și alte documente. Am citit articole, cărți și broșuri, scrise de bibliotecari sau editate de biblioteci, am parcurs istoricul Bibliotecilor postate pe internet de ele însele (mai departe trimiterea va fi: net), m-am adresat directorilor sau managerilor unor Biblioteci și unor bibliotecari. Cu unii am intrat în corespondență și am vorbit și la telefon – tuturor le mulțumesc și le sunt recunoscător, asigurându-i de respectul meu fără margini – astfel că mi-am putut forma o impresie destul de exactă asupra efectului Scăeni asupra bibliotecilor din România. Rezultatele le consider ca pe o eboșă perfectibilă.

Realitatea pe care o cunosc eu asupra efectelor fenomenului Scăeni este că în nicio bibliotecă sătească nu se mai păstrează vreo carte din vechile biblioteci. Nici o singură carte, la țară, în toată țara. Asta nu exclude faptul ca, ulterior, personalități sau simpatizanți ai satului să fi donat o carte sau mai multe, dintre cele vizate de cenzură, ceea ce este cu totul altceva. Este o diferență enormă între cărțile păstrate în toiul Fenomenului și trecute în fondurile documentare sau secrete, și cele intrate în aceleași fonduri, dar pe alte căi decât acelea ale continuității: achiziții de la anticariate, donații, confiscări etc. Nu este prea diferită nici situația în Bibliotecile orașenești și chiar municipale. Ba încă și în unele dintre Bibliotecile județene.

Fiindcă, așa cum aprecia cineva, "probabil niciodată nu vom afla ce valori s-au pierdut", las liberă imaginația fiecăruia – ori știința, ce ar trebui însă făcută

publică! – străduindu-mă să aduc la lumină cât se poate din ceea ce s-a salvat. Și cum s-a salvat. Și cred că aici este foarte mult de lucru pentru că, de cele mai multe ori – și cunosc foarte bine cazul Profesorului N. I. Simache, despre care voi vorbi – cei care au salvat o carte sau biblioteci s-au ferit să spună ce au făcut, spre a le proteja mai departe.

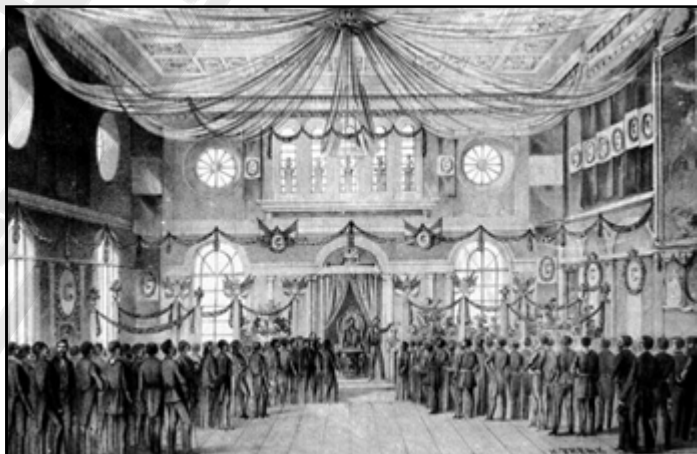
Ne (cam) lipsesc documentele în acest sens. Liliana Corobca, în excepționala lucrare, *Epurarea cărților*, în care a publicat 320 de pagini de documente de arhivă, observa că, înainte de 1949, când a început al treilea val de epurări: "Perioada anilor 1944-1949 este cea mai puțin cunoscută și aproape inaccesibilă cercetătorilor din cauza lipsei totale sau parțiale a documentelor (Nu există niciun fond arhivistic despre «Comisia Aliată de Control», de pildă)."⁴

În cartea, *Viața culturală a Municipiului Ploiești și a județului Prahova (1900-1948). Documente* (București, Silex, 1997), scrisă de Constantin Dobrescu și Mihai Rachieru, amândoi foști directori ai Arhivelor Naționale Direcția Județeană Prahova, primul în anii 1968-2001, al doilea în anii 2001-2005, în cele 774 documente (54 dintre 20 noiembrie 1944 și august 1948), nu găsim nici unul despre Fenomenul Scăeni. Și nici în lucrările arhivistei Florica Dumitrică sau ale directorului Bibliotecii județene, Gheorghe Macsim, cu trimiteri la aceleași Arhive! Contactându-i pe cei doi foști directori, doar domnul Rachieru și-a amintit că s-a găsit o adresă, de prin 1953-'54, de la Fabrica de Hârtie Scăeni, prin care erau informați de niște cărți cu coperte ferecate, ce nu puteau fi băgate în cuptor.

Biblioteci cu fondurile de carte păstrate aproape în totalitate

Credeam că în bibliotecile cele mari din București: **Biblioteca Academiei Române** și **Biblioteca Centrală Universitară**, din București, Iași și din Cluj, fondurile de carte au rămas nealterate, cărțile retrase din circulație fiind depozitate în fondurile speciale anume create: Fondul documentar și Fondul secret, unde accesul, inclusiv la fișiere, era drastic. Liliana Corobca atrage însă atenția că: "Din păcate, organizarea Fondului special al cărții nu s-a constituit nici în România de la început, ceea ce ar fi dus la salvarea multor cărți prețioase."⁵

După 1964, accesul la aceste Fonduri s-a mai relaxat puțin. În

1967, când, în anul V, îmi pregăteam teza de diplomă, "Ceramica romană din Dacia Inferior", mi-a trebuit o adresă din partea Facultății de Istorie, semnată de decanul D. Berciu și de profesorul D. Tudor, conducătorul lucrării, ca să pot citi, la Fondul secret de la Biblioteca Academiei Române, revista "Arhivele Olteniei".

S-au păstrat o serie de cărți și în bibliotecile facultăților, cărțile lui Nicolae Iorga, de pildă, la Istorie (ca să citesc, dar numai în sală, *La place des Roumains dans l'histoire universelle*, în anul IV, pentru o lucrare de seminar, primisem iar o adresă semnată de decan; și asta în cadrul aceleiași instituții!).

Biblioteci județene cu fondurile de carte păstrate

Au fost și biblioteci județene care și-au păstrat fondurile, aplicându-se același procedeu de punere sub cheie în fondurile documentare și secrete. S-a întâmplat lucrul acesta la Iași, Galați, Târgu Mureș, Alba Iulia, Craiova, Slatina și Târgoviște.

Biblioteca județeană "Gheorghe Asachi" Iași s-a înființat la 1 octombrie 1920, laolaltă cu Muzeul orașului Iași, la propunerea lui Gh. Ghibănescu, Orest Tafrali, N. A. Bogdan, Mihai Costăchescu, Sever Zotta ș.a. Între 1924 și 1926, N. A. Bogdan a alcătuit primul catalog al Bibliotecii. În 1935, biblioteca municipală devine instituție de sine stătătoare. Deschiderea oficială s-a făcut în 1937, în incinta mănăstirii Golia, de unde, în 1943, a fost mutată în localul din str. Lăpușneanu, fiind deschisă pentru public la 5 ianuarie 1944, "complet reorganizată". Deținea 24.000 vol., 574 donate de Nicolae Iorga. În 1950 fondul de carte se risipește din cauza ravagiilor războiului. (net).

Biblioteca județeană "V. A. Urechia" Galați s-a înființat ca bibliotecă publică în 1871. La 15 octombrie 1873 număra 809 cărți și broșuri. În 1889, prin donația istoricului V. A. Urechia, se înființează "Biblioteca Urechia", inaugurată la 11 noiembrie 1890, al căreia Catalog general, publicat în 1890, număra, până la 1 octombrie 1890, 5200 vol. După moartea lui V.A.Urechia (23 Nov. 1901), biblioteca a fost supravegheată de P.S.S. Pimen Georgescu, Episcopul Dunării de Jos, D.G. Maxim, Președintele Tribunalului Covurlui, și Gr. Guțu, Dir. Liceului "V.Alecsandri". În aprilie 1906 a apărut *Istoricul Bibliotecii Publice "Urechia" din Galați*, de Valeriu Surdu. În mai 1941, biblioteca a fost evacuată în două vagoane, la Caracal, la Liceul "Ioniță Asan". Avea "cca 45000 vol., 5000 stampe, 224 manuscrise, 400 monezi vechi; diferite atlase și cărți vechi; obiecte de muzeu". A fost readusă în anii 1946-1947 și redeschisă în iunie 1948 (conform informațiilor de pe net și Nedelcu Oprea, *Biblioteca Publică Galați – 125. Priorități biblioteconomice la Dunărea de Jos*, în Biblioteca publică Galați – 125. Repere istorice, noiembrie 1996). Profesorilor Liceului "Ioniță Asan" li se datorează salvarea patrimoniului bibliotecii gălățene. În 1948 a fost emis ordinul pentru "epurarea" colecțiilor. În 1949 se solicită predarea cărților epurate, dar directorul Anton Panaitescu obține dreptul de constituire a

"fondului special", cu condiția ca documentele respective să fie puse în lăzi și sigilate. În 1950, Comitetul pentru Așezăminte Culturale a comunicat bibliotecii să preia cu inventar de la secțiile culturale ale județului cărțile depozitate ca urmare a retragerii din alte biblioteci. Astfel a fost posibilă păstrarea colecțiilor, parte din cărțile preluate de la alte biblioteci, licee, societăți culturale, precum și din biblioteca Cantacuzinilor de la Băleni. În ceea ce privește Registrul inventar al Bibliotecii, cel actual s-a constituit începând din ianuarie 1951, consemnându-se toate documentele intrate după acest moment. Fondul intrat în bibliotecă până în 1949, consemnat în Registrul inventar al cărților vol. 1-8, aflat în arhiva BVAU, a fost reinventariat în perioada 1961-1968, într-un registru separat, începând cu nr. 1, fiind înscrise 97828 unități de evidență. Majoritatea din anii 1890-1949. (e-mail al domnului director Zanfir Ilie)

Biblioteca Județeană Mureș a fost înființată în 1913, când este dat în folosință și Palatul Culturii. În timpul Dictatului de la Viena (1940-1944) cărțile românești au fost retrase din depozite și oferite bibliotecilor din București, care le-au refuzat. În 1944 avea peste 62.000 vol. Între 1949 și 1956, dir. Rácz Béla, fost lucrător la Cooperativă, retrage aproape în totalitate cărțile de istorie, filologie, filosofie, ideologie și politică, geografie etc. și creează fondurile "S" (secret) și "D" (documentar), inaccesibile publicului. În timpul directoarei Halász Borbála (1957-1965), au intrat în colecții numeroase cărți confiscate, fie din colecții particulare, fie ale unor instituții. (net)

Biblioteca Județeană "Lucian Blaga" Alba s-a deschis la 1 aprilie 1943, fiind înființată din inițiativa primului bibliotecar, Constantin Dumitrescu, și având ca prim fond de carte volumele aflate în Biblioteca muzeului și o donație anterioară de 350 vol. de la Nicolae Iorga. La sfârșitul anului 1943 număra 18.000 vol. În 1950, fondatorul a fost îndepărtat de la bibliotecă pentru că nu acceptase îndepărtarea cărților. Numele actual i-a fost dat la 26 noiembrie 1991. (net)

Biblioteca Județeană "Alexandru și Aristia Aman" din Craiova. La 21 Decembrie 1908 a fost inaugurată Fundația "Aman", compusă din trei secțiuni: bibliotecă, pinacotecă și muzeu. Biblioteca a început să funcționeze cu un număr mic de cărți donate de fondatori. Zestrea ei a sporit prin achiziții și donații. De la 1 noiembrie 1950 devine bibliotecă regională, din 1968 municipală, iar din 1974 județeană. Cărțile din inventarul Fundației se regăsesc în colecțiile de bază ale Bibliotecii publice din Craiova, instituție care a reluat numele fondatorilor în 1991. (net)

Biblioteca Județeană "Ion Minulescu" Slatina, înfiripată în 1841 la Școala Ionașcu, cu 74 de cărți, "ce vor sta la dispoziția profesorilor, elevilor, dar și la dispoziția dumnealor locuitorilor orășani" devine în 1913, prin donația Casei și a 2000 de volume de către institutorul Marian S. Andreean, biblioteca comunală "M. S. Andreean", inaugurată la 26 octombrie 1931. În 1950 devine bibliotecă orășenească, cu 20.000 de volume din fondul Andreean, Ionașcu, dar și din numeroasele confiscări efectuate în anii 1946-1950.

Biblioteca Județeană "Ion Heliade Rădulescu" din Târgoviște a fost înființată la 26 noiembrie 1943, când lt. col. magistrat D. D. Athanasiu a făcut "o importantă donație de cărți și bani, noua bibliotecă purtând inițial numele de D. Athanasiu-Bițu, în memoria tatălui său". Inaugurată la 30 ianuarie 1944, odată cu Muzeul orașului Târgoviște, sub numele de Biblioteca Primăriei și Căminului Cultural Târgoviște, devine, în 1950, prin reorganizarea administrativ-teritorială, bibliotecă raională, iar din 1974, bibliotecă județeană. Numele actual l-a primit în 1992. Fostul director, prof. univ. dr. Victor Petrescu, cu care am stat de vorbă în mai multe rânduri, mi-a comunicat că s-au păstrat atât vechile inventare, cât și cărțile donatorului, precum și cărți din conacul Văcăreștilor și din conacul de lângă Doicești al avocatului Corbescu.

Biblioteci județene cu fondurile de carte păstrate parțial

Sunt biblioteci care și-au păstrat numai o parte din fonduri, într-o măsură mai mare sau mai mică, după cum au fost și oamenii sau puterile lor.

Biblioteca Județeană "Astra" din Sibiu înființată la 23-26 octombrie 1861, odată cu Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român (ASTRA), ca bibliotecă a asociației. După Marea Unire, beneficiind de Legea depozitului legal, își mărește fondurile. Din 1949, după dizolvarea Astei, intră în rețeaua bibliotecilor de stat, având caracter orășenesc, raional, județean. (www.bibnat.ro).

Biblioteca Județeană "Dinicu Golescu" Argeș a fost înființată în 1886, cu 200 de galbeni austrieci, lăsați de Paraschiva Stephu prin testamentul redactat în 1869. În 1904 a primit biblioteca istoricului G. I. Ionescu-Gion (1000 vol. în română, franceză și italiană), donată de actrița Ana Ciupagea, văduva acestuia. În 1929 s-a înființat și Ateneul popular G. Ionescu-Gion, care a funcționat de la început ca bibliotecă publică. Întregul fond de carte al Ateneului se află azi în colecțiile bibliotecii județene, câteva zeci de volume fiind din donația istoricului G. Ionescu-Gion. (net). Din scrisoarea d-nei Mihaela Voinicu, director adjunct, reiese: «Am regăsit în arhivele instituției noastre registre care atestă mișcarea fondului de documente începând cu anul 1952, cu mențiunea că la 31 decembrie 1951 exista un fond de 12195 vol., dar nu există inventare care să detalieze acest fond existent. / Înainte de anii '50 bibliotecă publică a funcționat în cadrul "Ateneului popular", într-o clădire a Liceului "N. Bălcescu". Aici exista și donația istoricului Ionescu-Gion. În momentul în care s-a înființat Biblioteca regională și s-a alocat un alt sediu, s-a făcut și împărțirea fondului de documente, o parte dintre acestea rămânând în gestiunea bibliotecii liceului. Nu am găsit documente care să ateste cum s-a făcut această împărțire. Nu am găsit nici documente care să detalieze donația istoricului Ionescu-Gion. / În prezent încercăm și noi să reconstituim bibliografia acestei donații și colaborăm în acest sens cu biblioteca Colegiului Brătianu (fostul Liceu Bălcescu) și cu Arhivele locale.»

Biblioteca Județeană "Costache Sturdza" din Bacău. În 27 iunie 1893, Societatea Cultura înființează în sediul Primăriei prima bibliotecă publică din Bacău, cu un fond de cca. 2000 de volume, 948 provenind din biblioteca Beizadei Costache Sturdza, donate de fiul său Gheorghe, primarul orașului. În mai 1911, cărțile din fondul Beizadea Costache au fost transferate bibliotecii Liceului "Principele Ferdinand"; în 1960 acestea au fost retransferate bibliotecii raionale care, în 1967, la centenarul liceului (devenit "George Bacovia"), i-a returnat acestuia 350 de cărți. În 1919 s-a înființat Biblioteca Societății Culturale Casa de Sfat și Citire «Vasile Alecsandri», care a preluat cărțile rămase la Primărie. În mai 1950, s-a inaugurat bibliotecă publică, având 3140 volume, dintre care 2500 de la fostele biblioteci din Bacău. Devine bibliotecă centrală apoi municipală și, din martie 1974, județeană. (net)

Biblioteca Județeană "George Coșbuc" din Bistrița Năsăud a fost înființată în 1949, prin Ordinul 6524 din 20 iunie al Ministerului Artelor, ca bibliotecă a Căminului Cultural "G. Coșbuc". Avea la început 80 volume ce au constituit nucleul Bibliotecii Centrale Regionale Rodna, înființată în octombrie 1950. Fondul de carte a crescut, prin transferarea volumelor rămase din vechile biblioteci ale orașului Bistrița, formând Fondul documentar al actualei biblioteci județene, care numără 22.164 vol., majoritatea aparținând bibliotecii Gimnaziului Evanghelic German. În 1749 bibliotecă s-a reorganizat în două secții: Biblioteca majoră pentru profesori (234 vol.) și Biblioteca minoră pentru elevi (72 vol), cărțile fiind inventariate, catalogate și cotate. În anii 1864-1872 bibliotecarul Gustav Gunesch a întocmit un nou catalog al Bibliotecii științifice (majoră). După 1944, "Biblioteca a fost desființată, cărțile au fost confiscate și depozitate în beciuri. Probabil niciodată nu vom afla ce valori s-au pierdut. Ce a rămas a intrat în Fondul documentar al Bibliotecii județene." (net)

Biblioteca Județeană "Mihai Eminescu" Botoșani, înființată la 18 martie 1882 și inaugurată la 14 noiembrie 1882, arde în 1917. În 1920 avea 970 volume. În 1934, Gr. Antipa donează 2000 volume. Are de suferit și în Al Doilea Război Mondial. În mai 1948, conform unui proces verbal de predare-primire a unui număr de 15.478 volume, putem vorbi de existența unui fond inventariat, o parte din acesta păstrându-se în colecțiile actuale. În 1951, bibliotecă comunală devine regională iar din 1974 bibliotecă județeană (net). Nu se mai păstrează Inventarele inițiale. Noile inventare nu le transcriu pe cele vechi inexistente. Inventarierea cărților s-a făcut după existentul de la acea dată și a început la 26 martie 1954. În fondul actual s-au identificat aproximativ 500 vol. ce poartă ștampila "Bibl. Comunală Botoșani". Nu există o bibliografie locală pe această temă. (cf. e-mail director, Cornelia Viziteu).

Biblioteca Județeană "George Barițiu" din Brașov a fost înființată la 19 ianuarie 1930, sub titulatura de Casa de Citire "Dr. Alexandru Bogdan", pe baza colecției acestuia. Din 1931 se numește Biblioteca Astra, iar din 1950, Biblioteca Regională Brașov. (net). Daniel Nazare, în articolul său, «Fonduri secrete în Bibl. G. Barițiu din Brașov (1945-1989)», publicat în *Revista română*

de istorie a cărții, an I, nr. 1/2004, scrie: "Există mărturii orale care atestă arderea unor cărți ale Bibliotecii Barițiu: «În perioada 1953-1957 director al bibliotecii este un oarecare Hirschorn. De meserie croitor (...) el întreprinde o epurare masivă a fondului de carte; intervenind personal sau prin interpuși, pune pe foc mai ales cărțile privitoare la evrei și... femei celebre» (160 de ani de la înființarea primei biblioteci publice la Brașov 1835 - 1995, Brașov, 1996, p. 41). Alte mărturii neagă incendierea cărților, fiind mai curând vorba de crearea unei legende prin care să fie înlăturat directorul considerat sionist." (Daniel Nazare, 117).

Biblioteca Județeană "Panait Istrati" din Brăila. Înființată în 1881. Are un istoric scris de Atanase Popescu, *Biblioteca și Muzeul municipiului Brăila: Istoric*, Brăila, 1935, 176 p. (net).

Biblioteca Județeană "Vasile Voiculescu" din Buzău. La 14 aprilie 1932 se înființează Biblioteca "Nicolae Iorga", ca bibliotecă a orașului Buzău. În 1933 primește numele "Alexandru Marghiloman". În august 1944, Palatul Comunal (unde erau depozitate cărțile și arhiva) este în parte distrus. Sunt recuperate cca. 800 vol. În 1948, sunt epurate toate cărțile "burgheze" și dispar definitiv cărțile donate de Alexandru Marghiloman, iar în 1949 primește numele "Al. Sahia".

Biblioteca județeană "Octavian Goga" din Cluj. Biblioteca Populară a fost înființată de stat în 1921, în cadrul Universității "Regele Ferdinand I". Din 1949 a funcționat ca Biblioteca municipiului Cluj. Din 1950 devine Bibliotecă Centrală Regională, cu un fond de 12.651 vol. În 1992 i se atribue numele lui Oct. Goga. (net) Citez din e-mailul doamnei Sorina Stanca, manager: «Din informațiile noastre, parte din cărțile în limba română aflate în colecțiile Bibliotecii Populare au ajuns în fondul actual. Nu vă putem oferi informații asupra numărului acestora sau a împrejurărilor în care s-a întâmplat acest lucru, deoarece nu le deținem. Registrele inventar pe care le deținem au fost deschise începând cu anul 1952, după înființarea Bibliotecii Centrale Regionale. Vă semnalăm volumele: Traian Brad, *Lectura și biblioteca publică la Cluj: studiu monografic*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2001, 390 p. și Ionuț Costea, Kiraly Istvan, Doru Radosav, *Fond secret, Fond "S" special: contribuții la istoria fondurilor secrete de bibliotecă din România: studiu de caz: B.C.U. "Lucian Blaga" Cluj-Napoca*, Cluj, Dacia, 1995, 363 p.»

Biblioteca Județeană "Ioan N. Roman" din Constanța a fost înființată în 1931, cu un fond de 3000 volume provenind de la Biblioteca Cercului literar "Ovidius", inaugurată în 1898. În 1942 avea 20.000 volume. În 1946 se redeschide ca Bibliotecă Regională a Dobrogei. Din 1951 funcționează după regulamentul bibliotecilor central regionale. (net). Dna Corina Apostoleanu, șefă serviciu ne scrie: "Registrele inventar sunt din anul 1961, unde presupunem ca s-au transcris înregistrări anterioare. Cărțile înregistrate în 1961 sunt și din anii anteriori. Nu cred că mai putem reconstitui acum fondul de carte din anul 1931, deoarece acestuia i s-au adăugat continuu achiziții. Nu avem o

bibliografie pe această temă, dar există o serie de articole despre istoricul bibliotecii, în care se vorbește și despre colecțiile acesteia."

Biblioteca Județeană "Petre Dulfu" din Baia Mare. În anii 1669-1723, Biblioteca Scholei Rivulina înregistra peste 1200 volume. În 1869 ia ființă la Liceu "Societatea de lectură a elevilor români". În 1919, Biblioteca Liceului "Gheorghe Șincai" avea peste 10.000 volume pentru profesori și elevi. La 28 decembrie 1950 se înființează Biblioteca Centrală Regională Baia Mare. (net). Doamna Simona Gabor, directoare adjunctă, ne scrie: "1. La preluarea unor documente de la alte instituții, se aplică ștampila bibliotecii și se alocă numere de inventar noi, înregistrate în Registrele de inventar ale bibliotecii noastre. Spre exemplificare, vă trimit trei scanări, pe care apar și ștampilele, mai vechi sau mai noi, de la Colegiul "Gh. Șincai" din Baia Mare. 2. Având în vedere că la constituirea fondului de carte al bibliotecii (începând din 1951) s-au preluat cărți de la mai multe instituții ("fosta bibliotecă a liceului "Gh. Șincai", biblioteca fostei Direcții a minelor, achiziții masive făcute în ultimii ani de la anticariate și persoane particulare precum și schimburi sau donații ale unor biblioteci din țară, cum este aceea a Bibliotecii "Astra" din Sibiu") nu deținem o evidență strictă cu documentele care au fost preluate de la fiecare instituție în parte. 3. Nu au fost preluate registre inventar și nici nu s-au păstrat vechile numere de inventar."

Biblioteca Județeană "G. T. Kirileanu" din Piatra Neamț. În 1869 s-a înființat Biblioteca Filialei Societății pentru Învățătura Poporului Român. În toamna 1935, G. T. Kirileanu, fostul Bibliotecar al Palatului Regal, se stabilește la Piatra Neamț. În anii 1948-1956 organele Securității îl tulbură frecvent încât, la 24 februarie 1956, face actul de donație pentru înființarea în casa sa a unei Biblioteci documentare "pentru luminarea poporului". În 1950 se înființase Biblioteca publică orășenească, care absoarbe și Fondul Documentar G. T. Kirileanu. (net) Virgil Hornaru mi-a spus, în 1984, la Rezerva Națională de Carte, în prezența directorului Dan Teodorescu și a unei foste redactoare la "Magazin istoric", cum, după ce ridicase Biblioteca lui G. T. Kirileanu de la Piatra Neamț, venise să ia, cu trei Molotovuri, Biblioteca Liceului "Sf. Petru și Pavel" din Ploiești. Nu l-am întrebat în ce an. Probabil că se întâmplase în 1948 și durase opt ani să-l convingă pe bătrânul bibliofil (se credea moș – Moș Ghiță Kirileanu – încă din 1939) să semneze un act de donație. Câte cărți au revenit la Piatra Neamț sau dacă erau și cărți pe care împătimitul literat reușise să le strângă din nou, trebuie să știe cei de la Piatra. Despre Virgil Hornaru aflu dintr-un articol al lui C. Mălinaș și Iudita Călușer că era locțiitorul lui Bazil Gruia, președintele Comisiei centrale de epurare.

Biblioteca Județeană "N. Iorga" din Ploiești. Inaugurată la 20 martie 1921, primind numele Biblioteca Populară "Nicolae Iorga". La 30 iunie 1946 avea 15000 volume, din care au fost ridicate 121. "Cărțile ridicate de noi, împreună cu cele aflate la Prefectura Prahova /cf. raportului nr. 4 din 18 iunie a.c./ urmează a fi predate unei fabrici de hârtie [de la Scăeni, n. n.] cu care vom lua

legătura în prealabil, asistând personal la distrugerea lor."⁶ În 1949 devine Biblioteca Regională Ploiești. Biblioteca păstrează vechile inventare și o parte din fondul vechi.

Biblioteca Județeană "Panait Cerna" din Tulcea, înființată probabil în 1878 sau 1879, ca Bibliotecă a Prefecturii Tulcea. Devastată în primul război mondial și reînființată sub numele de Biblioteca publică "Panait Cerna". În 1939 avea 12.000 vol. Reorganizată [în 1951?] sub egida Consiliului Cultural al județului Tulcea, din cărțile Bibliotecii Casei învățătorului (înființată în 1922-'23) și cărțile Bibliotecii "Panait Cerna" rămase după epurarea excesivă din același an, și cărțile primite de la Ministerul Artelor și Informațiilor. (net)

Biblioteci județene cu fondurile de carte păstrate parțial sau deloc

Nu știi dacă Bibliotecile Județene "Alexandru D. Xenopol" Arad, "Gh. Șincai" Oradea, "Paul Iorgovici" Reșița, "Alexandru Odobescu" Călărași, "I. A. Bassarabescu" Giurgiu, "Christian Tell" Târgu Jiu, "Kájoni János" Miercurea Ciuc, "Ovid Densusianu" Deva, "Ștefan Bănuțescu" Slobozia, "I. G. Bibicescu" Turnu Severin, "Ioniță Scipione Bădescu" Zalău, "Antim Ivireanu" Râmnicu-Vâlcea, "Duliu Zamfirescu" Focșani mai păstrează ceva din vechile fonduri de carte.

Biblioteci județene cu fondurile de carte distruse

Biblioteca Județeană "I. G. Sbiera" Suceava. Inventarele privind fondul de carte existent în Biblioteca Suceava înainte de 1944 s-au pierdut în perioada anilor 1944-1950. La reînființarea bibliotecii în 1950 au fost întocmite Registre Inventar noi, în care se regăsesc înregistrate cărțile curente, fără a exista vreo trimitere la fondul de carte existent anterior; în Registrul Inventar nr. 1 existent în bibliotecă, datat 1950, cărțile înregistrate datează, în cea mai mare parte, chiar din 1950; abia în Registrele Inventar aferente anilor 1951-1952 apar înregistrate și câteva cărți editate anterior anului 1944, dar despre care nu putem ști cu exactitate dacă făcuseră sau nu parte și anterior din colecțiile bibliotecii. O reconstituire a vechilor inventare nu a fost posibilă, fiindcă nu au existat alte documente după care să se facă acest lucru, și nici nu există o bibliografie locală pe această temă.

Biblioteca Județeană "Nicolae Milescu Spătarul" din Vaslui. După 1861, Grigore Hrisoscolev a înființat o Bibliotecă școlară. În 1921 "Casa Culturală" a înfiripat o Bibliotecă. În 1935, biblioteca Școlii Normale trece la Biblioteca Căminului Corpului Didactic, desființată în 1944. Prin 1930 s-a constituit Biblioteca Liceului "Mihail Kogălniceanu", cu donații de la Scarlat Ciornei, proprietarul Ed. "Naționala Ciornei". În 1951 s-a înființat Biblioteca Raională Vaslui, cu 6000 unități din redistribuirile de carte, cea mai mare parte de la Biblioteca "Gh Asachi" și de la Biblioteca Centrală de Stat și donații de la particulari. (www.bjvaslui.ro)

Biblioteca Județeană Satu Mare. În 1859, profesorul de limba română Petru Bran, de la Liceul romano-catolic, înființează o modestă bibliotecă. (net) "O bibliotecă publică a început să funcționeze în cadrul Muzeului orașului de prin 1890. După Marea Unire din 1918, [...] cu ajutorul Primăriei, Satu Mare va avea, nu peste mult timp, din nou o bibliotecă publică", ale cărei colecții, "conform inventarului din 1932, înregistrau 1826 de cărți, dintre care 834 în limba română și 992 în limba maghiară. / Urmează o nouă întrerupere... cauzată de Dictatul de la Viena și de evenimentele politice care au urmat sfârșitului celui de-Al Doilea Război Mondial. Întrerupere care va lua sfârșit la începutul anului 1951, când se înființează la Satu Mare Biblioteca Raională, care, peste câțiva ani, va lua numele de Biblioteca județeană."⁷

Biblioteci Municipale cu fondurile de carte distruse

Biblioteca Municipală Orșova, Biblioteca Municipală "C. I. Istrati" Câmpina.

Biblioteci sătești cu fondurile de carte distruse

Bibliotecile sătești au suferit pierderi totale.

Cele din județul Buzău au fost strânse în depozitul de la Consilieratul Cultural : "Aflând că în podul clădirii Comisariatului Militar s-ar găsi depozitate, din vremea când acolo era sediul Consilieratului Cultural, cărți retrase din circulație provenind din bibliotecile sătești, am cercetat dacă mai există, pentru a le alătura celorlalte. Conducerea Comisariatului ne-a informat că au fost distruse prin ardere la instalarea lor în local."⁸

Mihai Dumitrache, în Istoria satelor comunei Godeni, amintește că în Godeni "a fost înființat, la 14 aprilie 1931, Căminul Cultural "Luceafărul", devenit mai târziu Godeni". În cadrul său "s-a înjghebat o bibliotecă". Din care nu s-a mai păstrat nici praful de pe coperte.

Biblioteci școlare distruse

Biblioteca Grupului Școlar "Horea, Cloșca și Crișan", din Abrud, județ Alba, a fost înființată în 1908. Avea 1500 volume și 20 de reviste. În primăvara anului 1951, organizația UTM a ars, în piața orașului, toate cărțile.

Biblioteca Liceului din Beiuș, județul Bihor. Regretatul C. Mălinaș a reconstituit momentul distrugerii ei, în 1949: "După mai multe tatonări și măsuri luate pe plan local, care nu au mulțumit autoritățile de cercetare și urmărire a procesului respectiv, s-a produs vizita la Beiuș a celebrului Virgil Hornaru, care era locțiitorul președintelui Comisiei centrale de epurare, bihoreanul Bazil Gruia. Din relatările prof. Mihai Bruchenthal, a ultimului bibliotecar, profesorul Nicolae Fântânanu, cu care ne-am întâlnit prin 1980-1986 la Beiuș, apoi la Oradea, ca și din discuția cu Virgil Hornaru, pe care am avut-o la București, în zilele de 28-

30 martie 1984, chiar la sediul Colectiilor speciale din Piața Amzei (Casa [I.I.C.] Brătianu), rezultă că la Beiuș s-a format o comisie condusă de Virgil Hornaru, care avea ca obiectiv determinarea unui proces rapid și hotărât de rezolvare a cazului bibliotecii, insuficient epurate și din care se scurgeau cărți în oraș. A mai fost și cazul unui elev, Liviu Brânzaș, care a intrat cu cheie falsă în biblioteca în curs de epurare, pentru a sustrage cărți oprite. Așa că după discuții de o zi cu conducerea școlii și câțiva profesori, cărora, cum spunea Virgil Hornaru la București în 1984, le-a permis să ia cărțile dorite din bibliotecă, după încă o așteptare de două zile, în care directorul Flore Salvan a umplut câteva lăzi cu cărți, pe care le-a pus separat sub poartă, Virgil Hornaru a dispus și a procedat la baterea în cuie a geamurilor și a ușii bibliotecii care astfel a fost închisă și sechestrată în totalitate. Ulterior Comisia a revenit și cărțile au fost grosso modo împărțite în două categorii. Unele au fost transportate zilnic cu căruța la fabrica de spirt din Beiuș, unde erau arse în cuptor, altele au fost încărcate într-un camion și duse într-un depozit intermediar de la Cluj, de unde au ajuns în depozitele centralizate de la București. După mai multe mărturii, un foc mare, în care a început arderea cărților din bibliotecă, s-a făcut inițial chiar în curtea liceului, sub ferestrele bibliotecii, de unde cărțile erau aruncate direct în flăcări. Deoarece procesul de distrugere era lent și prea spectaculos, s-a înlocuit cu transportarea și arderea cărților și a presei la cuptorul mai eficient de la fabrica de spirt. Astfel, în puțin timp, practic întreaga bibliotecă a fost desființată.⁹

"În județele Buzău și R. Sărat nu se găsesc biblioteci publice sau de împrumut, ele existând numai pe lângă fiecare școală primară sau secundară din localitatea respectivă."¹⁰

Biblioteca școlară din Greci-Grădiștea, județul Ilfov. Părinții profesorului Adrian Pascu, cu care m-am întâlnit la Colegiul Național "Spiru Haret", anume Teodor și Paraschiva Pascu, au fost învățători aici. "Câte cărți am văzut eu arse în 1948, la Greci", îmi spune domnul Teodor Pascu. D-sa păstrează un Xenopol cu copertele arse, pe care, copil de 6 ani, l-a scos de pe rug el însuși.

Biblioteca Colegiului Național "Nicolae Grigorescu" Câmpina, județ Prahova. Înființat în 1919 ca Gimnasiu, având din primul an elevi în clasele I-IV, devine din 1923 Liceul de Băieți. În 1923, prin grija profesorului de istorie, Stoica Teodorescu, avea o bibliotecă cu 1.088 de volume. "Bombardamentul din August 1944 a adus și bibliotecii mari distrugerii."¹¹ La configurarea colecțiilor ei contribuiseră și alți profesori, între cari Paul I. Papadopol, Stelian

Constantin, Pompiliu Constantinescu și Jack Bick. Dar distrugerile cele mai mari și definitive le-a adus Fenomenul Scăeni.

Biblioteca Colegiului Național "Nicolae Iorga" Văleni de Munte, județul Prahova. D. Curelea (n. 30 Sept. 1933, Drajna de Sus) mi-a povestit de curând că, "era elev în ultima clasă la Gimnaziu – cum se chema atunci actualul Colegiu – în 1948, când au venit de la Comitetul orășenesc de Partid să ia biblioteca s-o ducă la Mucava la Scăeni. Erau niște oameni cărăuși, cu 10 căruțe lungi, cu cai, ca s-o ducă mai repede. Directorul, Nea Petrică Dumitrescu, dacă a primit de la județ telefon, ne-a rugat să stăm cuminți. Atâta am aflat: mucava; nici nu știam ce e aia mucava. Biblioteca era în holul Școlii, care era deschis peste parter și peste etaj. Eu cred că erau peste 20000 de cărți, pe trei pereți, pe o înălțime de 4 m, cu rafturi sub cheie, pe vreo 70 de metri, că făceam în holul ăsta deschiderea școlii, când era timp ploios... Căruțele erau prelungite: tronul căruței, drugii, și noi când am văzut, am venit curioși, dar am fost îndepărtați: "Stați, că vine de la oraș, și n-aveți ce căuta aici!" Nu era nici un profesor, doar Nea Petrică Dumitrescu, cred că profesorii se temeau că-și pierd posturile. Erau și 4000 de cărți legate în piele, donația Reginei Maria savantului Iorga; pe o ștampilă ovală scria: Donația Reginei Maria pentru Iorga. Noi fiind la Gimnaziu din 1944, acolo le-am găsit. Dincolo, la Cinematograf, de o parte și de alta a scenei erau savantul Iorga în mărime naturală și Carol al II-lea în mărime naturală. Erau cărți și la cinematograf. Odată, când s-a terminat filmul, s-a deschis un dulap și au căzut cărțile din el. Lumea le-a călcat în picioare, de frică să nu pună mâna pe ele. (consemnată pe 27 aprilie 2015)".

Biblioteca Școlii Gimnaziale "Ion Câmpineanu" Câmpina, județul Prahova. Fostă Școală de Băieți Nr. 1. "În 1949, după ce războiul a trecut peste oraș, bibl. a rămas la Șc. Generală Nr. 1". (www.bmcampina.ro). Însă aici, Registru[] inventar al bibliotecii începe la 11.01.1979, cu Tudor Arghezi, 1907. Peizaje, București, 1966, și nici urmă de carte care să fi traversat Fenomenul Scăeni!

Bibliotecile personale donate sau confiscate, păstrate în Biblioteca Academiei Române sau în bibliotecile județene

Biblioteca Mureșenilor din Brașov. "La Brașov descendenții familiei Mureșanu au donat bibliotecii publice aproape toate numerele din ziarul *Gazeta de Transilvania*, precum și mii de cărți. Periodicul ardelean apăruse aproape neîntrerupt în anii 1838-1945, iar reprezentanții ilustrei familii doreau să pună la adăpost cea mai bogată colecție din România, colecție care aparținuse chiar redacției. Toate aceste valori au fost transportate în timpul nopții, cu complicitatea directorului de atunci al bibliotecii (I. Colan), "recompensat" ulterior de autorități (cf. *Țara Bârsei, Brașov*, 2003, p. 12). Autoritățile sugeraseră deja urmașilor Mureșenilor să le predea la fabrica de hârtie de la Zărnești, pentru a fi topite. (Daniel Nazare, 116).

Biblioteca Profesorului C. D. Fortunescu, de la Craiova. "Mare cărturar",

"unul din cei mai desăvârșiți fii ai Olteniei", fost student al lui B.P. Hasdeu, "a întemeiat o cuprinzătoare bibliotecă", pe care o considera "un centru de cultură pentru întregul oraș și pentru colaboratorii de oriunde", din care a dăruit și "altor mari biblioteci craiovene". La Arhivele locale ale Statului, întemeiate de el, există un Tabel de publicații interzise, care a fost găsit în biblioteca numitului Fortunescu Constantin și "232 de specificații (în copie), relevate într-un dosar de "anticariat" de fostul CLDC". La un simpozion despre Iulia Hasdeu, aflat în sală Dan Smântânescu, fost bibliotecar la Arhivele de Stat și la Academia Română și colaborator la "Arhivele Olteniei", a povestit cum a dispărut arhiva spiritistă a lui Hasdeu, regretând incalculabila pierdere. Era în iarna grea a anului 1954. Aflat la Craiova, i-a făcut o vizită renumitului care supraviețuia cum-necum. Cu cojocul pe el distinsul dascăl i-a arătat toată noaptea neprețuita lui comoară: arhiva spiritistă a lui Hasdeu. A doua zi, Smântânescu s-a dus țintă la Regiunea de Partid: "Aveți grijă de Profesorul Fortunescu, să nu-i fure cineva arhiva lui Hasdeu!" În noaptea care a urmat, hoții au operat exact arhiva, iar dl. Smântânescu își exprima acum regretele sale eterne. Și ne spunea nouă, ca să știm că a existat cândva această arhivă, ce-i fusese sub ochi cândva, demult, de demult. Mi-a și trimis o epistolă după aceea, ca să rămână și ceva scris.

Fortunescu a intrat în cercul spiritist al lui C. M. Ciocazan în 1909, și "a servit adesea și ca medium". După moartea, în 1934, a lui Ciocazan, arhivele spiritiste ale lui Hasdeu și Ciocazan au rămas în posesia sa.

Biblioteci particulare distruse

Biblioteca Brătienilor din conacul de la Florica (Ștefănești), județul Argeș. Citez de pe site-ul culturabratianu.ro: "... Biblioteca de la Florica a fost prin colecțiile sale de cărți și reviste, una din cele mai importante din România. C. Argetoianu o socotea "cea mai însemnată bibliotecă particulară din România". ... Colecția aceasta, în unele privințe mai bogată și mai completă chiar decât colecția Academiei Române, a fost începută de Ion Brătianu, în marea lui dragoste de a cunoaște originea și viața sbuciumată a țărilor românești și continuată apoi de fiul său, Ionel, întâi dintr-un sentiment de filială pietate și pe urmă din interesul tot mai viu și tot mai pasionat ce el însuși purta istoriei noastre". Cât a trăit Ionel Brătianu, "nimeni nu s-a atins de stocurile de la Florica"; după 1927, din bibliotecă au fost mutate 5000 de volume în Biblioteca Fundației "Ion I. C. Brătianu"; după 1948 biblioteca de la Florica a fost risipită și distrusă, doar o parte infimă de cărți fiind donată Academiei Române și altor biblioteci. Mii de volume au fost arse în parcul conacului timp de mai multe săptămâni."

Biblioteca Poetului Ion Pillat, de la Miorcani, județul Botoșani. "Legende evocă utilizarea cărților lui Ion Pillat de la Miorcani pentru pârlitul porcilor... (Marian Popa, *Istoria literaturii române de azi până mâine*, București, Fundația

Luceafărul, 2001, vol. I, p. 144)."

Biblioteca învățătoarei Victoria Onea, de la Degerați, jud. Prahova. "Mama mea a avut două pasiuni: să citească și să cânte la vioară. Când a plecat să-și împlinească destinul în Basarabia – unde l-a cunoscut și s-a căsătorit cu tatăl meu, și el învățător, și-a lăsat cărțile la sora ei, și ea învățătoare, măritată cu un învățător. În 1949, tata a venit cu mine și cu sora mea, eu de 5, ea de 2 ani, în vacanța de vară la Degerați, chipurile s-o înțerce pe Lelia. De fapt, să îngroape biblioteca mamei. Tata era numai bun de tranșee, căci mai săpase unul, în februarie '44, în mijlocul grădinii, ca să ne adăpostim când va veni războiul peste noi. A săpat groapa, dar n-a ars-o, iar să nu dea de bănuț. A căptușit-o numai cu paie, și a culcat peste ele cărțile. Eram student, părăsisem Dobrogea de mult, făcuse Gheorghiu-Dej "Declarația din Aprilie", se urcase și în mausoleul din Parcul Carol, așa că am socotit că e un timp numai bun de scos cărțile la lumină. Numai că, la Degerați, pânza freatică este la rădăcina ierbii, paiele n-au fost de niciun folos, așa că din biblioteca mamei nu rămăsese decât un mic bazin de varză murată."

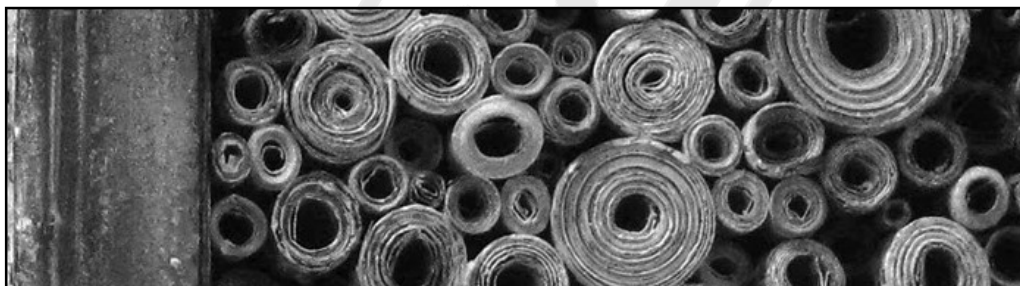
Biblioteca avocatului Ion Cereșanu, de la Văleni de Munte, jud. Prahova. Domnul dr. Curelea, cu care ne-am întâlnit la Văleni, fiind la Școala Medie de Comerț din Văleni (1948-52) și locuind în internat, aflat în casa Cereșanu, confiscată în 1948, mi-a povestit: "Nu știe nimeni ce-a fost, unde l-au dus. Pe urmă am aflat că și-a luat doctoratul în Franța, la Paris. Toată curtea aia de la Liceul "Romeo Constantinescu" era casa lui Cereșanu. Era un parc acolo, ce n-au văzut Vălenii, cu specii exotice de peste 15-20 de m. înălțime, cu alei pietonale făcute ca la gară, cu trandafiri și cu forsiția, cu chioșcuri de mesteacăn cuprinse de ghirlande de trandafiri. Noi ședeam în corpul acela luxos. Dependințele erau pline de cărți și de colecții de reviste. Țin minte Codul legislației silvice, adnotat și comentat de V.I. Harnagea și Const. Gr. C. Zotta, fiindcă de-atunci vroiam să mă fac silvicultor. Nu știu când și cum au dispărut cărțile, ca să se facă și acolo dormitoare."

"Legendele evocă... cererea redactată de un bibliotecar pentru decontarea unei cantități de benzină, necesară arderii cărților dintr-un conac bănățean." (Marian Popa, *Istoria literaturii române de azi până mâine*, București, Fundația Luceafărul, 2001, vol. I, p. 144)

Marile familii de boieri din Vaslui, precum Adamachi, Bastrachi, Carp, Donici, Sion, Rășcanu, Epureanu și alții, aveau, încă de la finele secolului al XIX-lea, bogate biblioteci particulare. Vestită pentru bogăția și diversitatea titlurilor de carte străină, dar și românească a fost biblioteca familiei princiere Mavrocordat din Vaslui. Descendentul acestei familii, Gh. Mavrocordat, a cumpărat în 1883 moșia târgului Vaslui. A construit în apropiere de biserica lui Ștefan cel Mare un palat cu 16 camere, o sală pentru bibliotecă și concerte, edificiu ce se poate vedea și astăzi. Aici, Gh. Mavrocordat a organizat una din cele mai mari bibl. (particulare) din această parte a țării. (www.bjvaslui.ro)

În loc de concluzii

Desigur că există și un mod roz-bonbon de a prezenta efectele Fenomenului Scăeni. Într-o carte, din 2005, publicată de Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova și Editura "Mașina de Scris", în capitolul Bibliotecii publice la Ploiești, Fenomenul este prezentat astfel: "Mutările succesive, bombardamentele devastatoare din anii '40 și reorganizările consecutive care s-au petrecut, generate de locație în primul rând, au creat anumite perturbări și distorsiuni, cel puțin în privința integrității fondului și a mobilierului. Acesta din urmă fusese comandat la Școala Superioară de Arte și Meserii din București" ... "În 1944, la desființarea Asociației [Învățătorilor din Județul Prahova], biblioteca [înființată la 4 ianuarie 1920] a trecut în proprietatea Sindicatului învățătorilor, apoi a... Sindicatul[ui] Muncitorilor din Învățământ (1948). Din punctul de vedere al aprovizionării cu literatură didactică și pedagogică, era foarte bine dotată, neputându-se compara cu nicio bibliotecă din Prahova sau împrejurimi. Cea mai mare parte a cărților s-a risipit, ca o consecință a schimbărilor și nestatorniciei sociale, a năravurilor păguboase ale acelor care credeau că bunul public poate fi și al lor."

Note

¹ Marin Radu Mocanu, ed., *România și armistițiul cu Națiunile Unite. Documente*, Vol. II, București, 1995, p. 101.

² Cristian Petru Bălan, *Monografia orașului Boldești-Scăeni (Orașul viselor ce trebuie împlinite)*, Ediția I, Editura Premier, Ploiești, 2007, p. 172.

³ Al. Graur, *Mic tratat de ortografie*, București, Editura Științifică, 1974, p. 21.

⁴ Liliana Corobca, p. 36.

⁵ Ibidem, p. 27.

⁶ Liliana Corobca, *op. cit.* p. 94-95.

⁷ Gheorghide, Gheorghe, "Cenușăreasa culturii sătmărene", în *Bibl. Județeană Satu Mare. 45 de ani de existență. Comunicări 1996*, Satu Mare, Bibl. Jud., pp. 7-11.

⁸ Liliana Corobca, *op. cit.*, p. 214.

⁹ Constantin Mălinaș, Călușer Iudita, *Sfragistica Bibliotecii Liceului de la Beiuș pînă la 1948*, în "Crisia" XXXIX, Oradea, 2009, p. 247.

¹⁰ Corobca, *op. cit.*, p. 94-95.

¹¹ Marcela Fera Măciuceanu, *File din istoria Liceului teoretic "N. Grigorescu" Câmpina. 1919-1994*, Câmpina, 1994, pp. 10-12, 18, 39.

Fluieraşul, 43x31, Marcelo Soares